
ہمگام با آزادی

خاطرات شفاهی دکتر سید محمد مہدی جعفری

جلد دوم

از آزادی تا انقلاب اسلامی

مصاحبه و تدوین:

سید قاسم یاحسینی

سرشناسه:	باحسینی، قاسم، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	همگام با آزادی: خاطرات شفاهی دکتر سید محمدمهدی جعفری / مصاحبه و تدوین سید قاسم باحسینی
مشخصات نشر:	قم: صحیفه خرد، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری:	۶۵۶ ص: مصور؛ ۲۴ × ۱۷ س.م
شابک:	ج. ۲: ۴ - ۵۸ - ۸۶۳۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸
	دوره: ۷ - ۵۷ - ۸۶۳۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	واژه‌نامه
مندرجات:	ج. ۲. از آزادی تا انقلاب اسلامی
موضوع:	جعفری، محمدمهدی، ۱۳۱۸ - خاطرات.
موضوع:	جعفری، محمدمهدی، ۱۳۱۸ - مصاحبه.
موضوع:	ایران - تاریخ - پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷
موضوع:	ایران - تاریخ - پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷ - جنبشها و قیامها
شماره کتابشناسی ملی:	۱۹۳۵۹۳۴

همگام با آزادی (۲)

- ناشر: صحیفه خرد
- نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۹
- صفحه‌آرا: محسن شریفی
- لیتوگرافی: ترام اسکندر
- چاپ: زیتون
- صحافی: بیروت
- شمارگان: ۱۵۰۰
- قیمت دوره: ۲۶۰۰۰ تومان
- شابک دوره: ۷ - ۵۷ - ۸۶۳۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸
- شابک ج ۲: ۴ - ۵۸ - ۸۶۳۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸
- تلفن ناشر: ۰۲۵۱ - ۷۸۳۲۱۹۸

فهرست مطالب

فصل اول: سازمان مجاهدین خلق / ۱۳

مقدمه	۱۵
آزادی از زندان	۱۷
اولین تماس رسمی با سازمان مجاهدین	۲۱
فعالیت‌های فرهنگی در سازمان	۲۴
مجاهدین خلق و جلال‌الدین فارسی	۲۵
سازمان مجاهدین و الفتح	۲۶
رابطه مجاهدین خلق با آیت‌الله طالقانی و مهندس بازرگان	۲۷
کار مخفی و نهج‌البلاغه‌پژوهی	۳۰
دوران سربازی و ارتباط با سازمان	۴۰
همکاری نزدیک‌تر با سازمان	۴۳
مجاهدین خلق و جمال عبدالناصر	۴۶
حوادث سال ۱۳۴۹	۴۸
طالقانی و سخنرانی درباره فلسطین	۵۱
ماجرای هواپیماربایی	۵۲
حادثه سیاهکل و موضع سازمان	۵۳
ضربه بزرگ شهریور ۱۳۵۰	۵۵

۵۶	اولین عملیات سازمان مجاهدین
۵۹	متون اولیه مجاهدین خلق
۶۲	نیک‌بین کیست؟
۶۴	از فرار به برازجان تا دستگیری
۶۹	خرید اسلحه
۷۲	دستگیری توسط ساواک
۷۸	طرح اعزام به لیبی
۸۰	تعطیلی شرکت انتشار
۸۲	خانواده رضایی‌ها
۸۶	زن در جنبش‌های معاصر ایران
۹۳	حضور مارکسیست‌ها در سازمان مجاهدین
۱۰۶	رضا رئیس طوسی
۱۰۹	حسن و محبوبه
۱۱۰	سید مجتبی طالقانی و سازمان مجاهدین
۱۱۴	طالقانی و تفاسیر خانوادگی قرآن
۱۱۵	پرتوی از قرآن
۱۱۷	فرهنگ قرآن
۱۲۰	تحریم سازمان در زندان
۱۳۱	شهید مطهری و سازمان مجاهدین
۱۳۵	کارهای فرهنگی با شهید مطهری
۱۴۵	ابوذر ورداسبی
۱۴۷	جدایی از سازمان مجاهدین خلق
۱۴۸	من و مسعود رجوی
۱۵۲	جبهه نیروهای مبارز اسلام
۱۵۵	طالقانی و مجاهدین پس از انقلاب

فصل دوم: دکتر علی شریعتی / ۱۶۳

۱۶۵		آشنایی با دکتر شریعتی
۱۷۲		شریعتی و دکتر جلال متینی
۱۷۷		شریعتی و ساواک
۱۷۸		ارتباط نزدیکتر با شریعتی
۱۸۱		شریعتی و مجاهدین خلق
۱۸۳		تعطیلی حسینیه ارشاد
۱۸۸		خاطرات زندان
۱۹۱		شریعتی و مبارزه مسلحانه
۱۹۳		پیام امام خمینی
۱۹۴		انحراف مجاهدین خلق
۱۹۸		تحریم مجاهدین خلق
۲۰۰		دکتر شریعتی و دکتر سامی
۲۰۰		شب به یاد ماندنی
۲۰۲		ثان
۲۰۳		نمایش‌نامه حر و موضع شهید مطهری
۲۰۴		اختلاف نظر شریعتی و مطهری
۲۰۶		چاپ مقالات دکتر شریعتی در روزنامه کیهان
۲۰۹		شریعتی و شیخ احمد کافی
۲۱۱		مخالفت مصباح یزدی با شریعتی
۲۱۳		مهندس بازرگان و دکتر شریعتی
۲۱۵		شریعتی و نهضت آزادی ایران
۲۱۷		نهضت ساده‌زیستی
۲۱۹		شریعتی و کتابی درباره علی دشتی

۲۲۰	دوران تدوین ایدئولوژی
۲۲۵	شریعتی و پرتوی از قرآن
۲۲۶	آخرین دیدار
۲۳۳	مراسم ختم در مشهد
۲۳۳	مراسم شب هفت دکتر شریعتی
۲۳۴	مراسم چهلم دکتر شریعتی
۲۳۶	وصیت‌نامه دکتر شریعتی
۲۴۰	انتشارات قلم و نشر آثار شریعتی
۲۴۳	ماجرای اعلامیه مشترک
۲۴۶	شریعتی و سید جمال‌الدین
۲۴۹	شریعتی و اینسترومنتالیسم اسلامی
۲۵۲	شیخ حبیب‌الله آشوری و شریعتی
۲۵۷	گروه فرقان و شریعتی
۲۶۵	شریعتی و تفکر احیاگری
۲۷۵	شریعتی، فلسفه و دموکراسی
۲۸۳	شریعتی و سرکوب روشن‌فکران
۲۸۹	تحلیلی از موقعیت تاریخی دکتر شریعتی
۲۹۵	اشاره
۲۹۶	شان‌دل یا همان شریعتی؟
۳۰۰	آیا شریعتی دستیار ماسینیون بوده؟
۳۰۲	شریعتی و امه سزر
۳۰۴	شریعتی و جنبش آزادی‌بخش الجزایر
۳۰۹	گفت‌وگوی شریعتی با گیوز
۳۱۱	دکتر شریعتی و فرانتس فانون

۳۱۲	شریعتی و سارتر.....
۳۱۳	شریعتی و گوروچ.....
۳۱۴	دکتر شریعتی و دکتر نراقی.....
۳۱۶	مدرک تحصیلی دکتر علی شریعتی.....
۳۱۷	هویدا و شریعتی.....
۳۱۸	یک جمع‌بندی کلی.....
۳۲۱	ضمیمهٔ یک: وصیت شرعی.....
۳۲۵	ضمیمهٔ دو: بیانیهٔ مهندس بازرگان و شهید مطهری.....
۳۲۷	ضمیمهٔ سه: بیانیهٔ مهندس بازرگان.....
۳۳۱	ضمیمهٔ چهار: غریبان تاریخ.....
۳۳۲	از ابوذّر تا ابوذّر.....
۳۳۷	از سید جمال‌الدین تا میرزا کوچک‌خان.....
۳۳۸	از مسجد هدایت تا حسینیهٔ ارشاد.....

فصل سوم: فعالیت مجدد نهضت آزادی ایران / ۳۴۳

۳۴۵	ادامهٔ تحصیل و استخدام در فرهنگستان زبان ایران.....
۳۵۴	شهید مفتّح و سفر عبدالفتاح عبدالمقصود به ایران.....
۳۵۶	مسأله فخرالدین حجازی.....
۳۵۷	تجدید فعالیت نهضت آزادی ایران.....
۳۶۳	نامهٔ جنجالی به شاه.....
۳۶۷	محکومیت حکم دادگاه آیت‌الله طالقانی.....
۳۶۹	شهادت سید مصطفی خمینی.....
۳۷۰	گروه جنبش مسلمانان ایران.....
۳۷۷	سینما و هنر اسلامی قبل از انقلاب.....
۳۸۰	شهید مطهری و انقلاب.....

۳۸۲	بمب در منزل مهندس بازرگان
۳۸۳	شاخه‌های نهضت آزادی در خارج از کشور
۳۸۴	سفر به اروپا، خاورمیانه و مصر
۴۰۲	برنامه مسجد قبا
۴۰۴	راهپیمایی عید فطر ۱۳۵۷
۴۰۶	هفدهم شهریور در تهران
۴۱۰	دفاع از آیت‌الله طالقانی در ری و پاریس

فصل چهارم: روزهای داغ انقلاب / ۴۱۳

۴۱۵	سفر مهندس بازرگان به پاریس و شورای انقلاب
۴۱۸	آزادی آیت‌الله طالقانی از زندان
۴۲۱	طالقانی و ماجرای اعتصاب کارکنان وزارت نفت
۴۲۱	رابطه آیت‌الله مطهری و بازرگان با سفارت آمریکا
۴۲۲	مخالفت با حمل عکس دکتر مصدق
۴۲۴	راهپیمایی عاشورا
۴۲۵	کمیته استقبال
۴۲۸	ورود امام به ایران
۴۳۱	فرمان تشکیل دولت موقت
۴۳۴	روز پانزدهم بهمن و دولت موقت انقلاب
۴۴۳	روزهای انقلاب
۴۴۴	ماجرای توصیه طالقانی به امام خمینی
۴۴۶	بازداشت سران رژیم
۴۴۷	تسلیم هویدا
۴۴۸	اعدام سران رژیم
۴۴۸	در رادیو و تلویزیون

۴۵۴	 طالقانی و حزب جمهوری اسلامی
۴۵۴	 طالقانی و کردستان
۴۵۶	 ماجرای بازداشت فرزند آیت‌الله طالقانی
۴۶۱	 سالگرد مجاهدین
۴۶۱	 اولین نماز جمعه
۴۶۳	 نامزدی مجلس خبرگان
۴۶۵	 با قرآن در صحنه
۴۶۷	 آیت‌الله طالقانی و اصل شوراها در قانون اساسی
۴۷۲	 آیت‌الله طالقانی و اصل ولایت فقیه
۴۷۵	 آخرین دیدار با طالقانی
۴۷۷	 طالقانی، مرگ یا شهادت
۴۷۸	 طالقانی و نواندیشی دینی
۴۸۰	 از انتقاد تا استعفا

ضمائم، اسناد و عکس‌ها / ۵۰۵

فهارس / ۶۳۳

مقدمه

کار ضبط گفت وگو، استخراج از نوار، بازنویسی، تدوین و تنظیم و حروفنگاری رایانه‌ای جلد دوم خاطرات شفاهی دکتر سید محمد مهدی جعفری در سال ۱۳۸۰ به پایان رسید و آماده چاپ شد. در سال ۱۳۸۰ فصلی از این گفت وگو با عنوان «شریعتی آن گونه که من می‌شناختم، ناگفته‌هایی از زبان دکتر محمد مهدی جعفری» به کوشش من و توسط «نشر نگاه نو» در قطع رقعی و ۱۲۷ صفحه منتشر شد. به دلیل استقبال از این اثر در سال ۱۳۸۱ کتاب یاد شده مورد تجدید نظر اساسی قرار گرفت و ویراست دوم آن با عنوان «بار دیگر شریعتی؛ خاطرات ناگفته دکتر سید محمد مهدی جعفری به همراه متن وصیت‌نامه دکتر علی شریعتی» به کوشش من و توسط «نشر نگاه امروز» در ۲۲۳ صفحه در سه هزار نسخه و در قطع رقعی به چاپ رسید. در سال ۱۳۸۳ نیز فصل دیگری از این گفت وگوی بلند با نام «سازمان مجاهدین خلق از درون» به وسیله «نشر نگاه امروز» در ۲۳۲ صفحه در سه هزار نسخه در قطع رقعی به طبع رسید. این دو کتاب بلافاصله مورد توجه قرار گرفتند و در روزنامه‌ها، سایت‌ها و وبلاگ‌ها نقد و بررسی شدند. به فاصله یکی دو سال بعد نیز چند محقق، این دو کتاب را در تحقیقات خود مورد استفاده قرار دادند. با این همه چاپ کامل دو جلد کتاب، بنا به دلایلی در آن سال‌ها میسر نشد.

در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷ جناب دکتر جعفری متن دو کتاب چاپ شده و مابقی مطالب چاپ نشده کتاب «همگام با آزادی» را با دقت مورد مطالعه قرار دادند. مطالبی به آن

افزودند و مطالبی از آن کم کردند. در مواردی نیز به دنبال تذکر دوستانشان، تصحیحاتی انجام دادند. به هر حال متن حاضر آخرین نظرات دکتر جعفری است که از ابتدا تا انتهای آن را خوانده و مورد تأیید قرار داده‌اند.

بر خلاف جلد نخست این کتاب، که وقایع و خاطرات بر اساس یک خط مستقیم زمانی روایت شده است و دکتر جعفری به یاد مانده‌های خودشان را از روزگار کودکی تا آزادی از زندان در اوایل سال ۱۳۴۶ باز گفته‌اند، در جلد دوم نتوانسته‌ایم به طور خطی پیش برویم و ناچار بوده‌ایم در هر فصل تداخل زمانی ایجاد کنیم، تا موضوع به طور کامل مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد.

اکنون خوشحالم که به همت دوستانم در انتشارات «صحیفه خرد» این کتاب بسیار با ارزش، که بی‌شک یکی از منابع مهم تاریخ نواندیشی و روشنفکری دینی و همچنین روند تکاملی انقلاب اسلامی در ایران می‌باشد، فرصت انتشار پیدا می‌کند و تقدیم علاقمندان به مطالعات تاریخ معاصر و تحولات تاریخ نواندیشی و روشنفکری دینی در ایران می‌شود.

در فصل مربوط به دکتر علی شریعتی یک گفت و گوی جدید، که در روز ۱۳ فروردین سال جاری با دکتر جعفری انجام داده‌ام، ضمیمه شده است. در این گفت و گوی تازه، کوشش شده برخی شبهات و سؤال‌هایی که در سال‌های اخیر در باره شخصیت فردی و تکیا‌پوهای اجتماعی دکتر شریعتی توسط مخالفان یا منتقدین او در داخل و خارج از ایران مطرح شده، مورد بحث قرار گیرد و به برخی از آنها پاسخ داده شود. امیدوارم که موجب شفافیت بیشتری در زمینه زندگی و آثار دکتر شریعتی شود.

در پایان از جناب آقای حمید فرخیان مدیر محترم انتشارات صحیفه خرد که این دو جلد کتاب را با کیفیتی خوب و مناسب به طبع رساندند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنم. از خداوند توفیق می‌خواهم که فرصت تدوین و انتشار جلد سوم این خاطرات را در آینده به من عنایت فرماید. والسلام.

بندر بوشهر، سید قاسم یاحسینی

اردیبهشت ۱۳۸۸